

Γιά τό μήνα ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2021 & το 12ήμερο προγραμματίστηκαν:			
1/12/2021	TET.	Προφήτου Ναούμ	Άγιασμός 8 π.μ.
2/12/2021	ΠΕΜ.	Όσιου Πορφυρίου του Κausοκαλυβίτου	Θεία Λειτουργία 7 π.μ.
5/12/2021	KYP.	Όσιου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
6/12/2021	ΔΕΥΤ.	Νικολάου ἀρχιεπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματ.	Θεία Λειτουργία 7 π.μ.
12/12/2021	KYP.	Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντ. τοῦ θαυματουργοῦ	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
15/12/2021	TET.	Ίερομ. Ελευθερίου & Ἀνθίας μητρός αὐτοῦ	Θεία Λειτουργία 7 π.μ.
19/12/2021	KYP.	Πρὸ Χριστοῦ γεννήσεως Προφ. Δανιήλ & 3 παιδῶν	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
21/12/2021	ΤΡ.	Θεμιστοκλέους μαρτ. Ἰουλιανῆς & 500 μαρτ.	Θεία Λειτουργία 7 π.μ.
24/12/2021	ΠΑΡ.	Εὐγενίας Όσιου. Όρθρος,-Μεγ. Ώρες-Θεία Λειτουργία	7 π.μ.
25/12/2021	ΣΑΒ.	ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ	Θεία Λειτουργία 6 π.μ.
26/12/2021	KYP.	Μετὰ Χριστοῦ γεν. ΣΥΝΑΞΙΣ Υπεραγίας Θεοτόκου	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
1/1/2022	TET.	ΠΕΡΙΤΟΜΗ τοῦ Χριστοῦ - Βασιλείου τοῦ Μεγ.	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
3/1/2022	ΠΑΡ.	Προφ. Μαλαχίου Όρθρος,-Μεγ. Ώρες-Θεία Λειτουργία	7 π.μ.
5/1/2022	KYP.	Θεοπέμπτου & Θεωνᾶ τῶν μαρτ.	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.
6/1/2022	ΔΕΥΤ.	ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ	Θεία Λειτουργία 7.30 π.μ.

ΙΕΡΑ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Έξομολόγηση γίνεται: Μόνο όταν μετά από τηλεφωνική συνεννόηση μέ τόν έφημέριο καθοριστεί συγκεκριμένη μέρα καί ώρα. τηλ. **6934603304**

«Σημείωση»

Συχνά στο παρεκκλήσι μας τελούνται αγρυπνίες, Θεία Λειτουργία, ακολουθίες, & άλλες εκδηλώσεις οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο μηνιαίο προγραμματισμό μας.

Όσοι επιθυμείτε να ενημερώνεστε γι αυτές με SMS, παρακαλούμε ζητήστε το.

Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΙΣΜΑΤΩΝ

(Εισήγηση του Μητροπολίτου Νικοπόλεως και Πρεβέζης Μελετίου, Όκτώβριο 1996)

Τό θέμα τῆς ἐπικοινωνίας μέ τοὺς μὴ ὀρθοδόξους, μέ τοὺς αἰρετικούς/καί τοὺς σχισματικούς, εἶναι σήμερα ἓνα ἀπὸ τὰ μείζονα θέματα τῆς Ἐκκλησίας. Μερικοὶ καλλιεργοῦν μία ἔντονη δυσπιστία γιὰ τὸ κάθε τί, πού ἔχει σχέση μέ τέτοιου εἶδους ἐπικοινωνίες. Τίς θεωροῦν προδοσία. Καί ἀπαιτοῦν τὴν πλήρη διακοπή τους. Ἄλλοι τίς θεωροῦν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ, ζήτημα γνησιότητας. Τάσεις πολιτικές ἀναπτύσσονται. Βαρεῖς κατηγορίες ἐκτοξεύονται. Καί ὅλοι ζητοῦν νὰ τεκμηριώσουν τὴν ὀρθότητα τῶν ἀποφάντων τους, μέ παραπομπές στὴν πράξη καί στίς θεολογικές θέσεις τῶν ἁγίων.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος, σάν τέκνο τοῦ 20οῦ αἰῶνα, σοφὸς θεολόγος, θεοχαρίτατος θαυματουργός, ἔχει γενική ἀποδοχή, ἀπὸ ὅλους. Πῶς τίς ἔβλεπε τίς σχέσεις μέ τοὺς αἰρετικούς; Τί ἔλεγε γι' αὐτές; Ἀς ἰδοῦμε.

Α' Ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη ἡ Ἐκκλησία μας σχέσεις μέ ἑτεροδόξους; Πότε; Ὑπὸ ποῖες περιστάσεις; Κάποιοι δίνουν τὴν ἀπάντηση: Μόνο, ὅταν προσέρχονται ἐν μετανοίᾳ. Ὅταν δὲν προσέρχονται ἐν μετανοίᾳ, ὅταν δὲν στρέφονται πρὸς τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας, σάν τὴν μία ἁγία, ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ συμπεριφορά μας πρὸς αὐτούς; Μία ὁμολογία; Ἀρκεῖ; Ἀρκεῖ νὰ τὴν δώσωμε; Καί ξεμπλέξαμε;

Ποία εἶναι ἡ τοποθέτηση τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἐπάνω στὰ ἐρωτήματα αὐτά;

1. Στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ὁ ἅγιος Νεκτάριος δὲν μᾶς ἀπαντᾷ μὲ μία συστηματικὴ διαπραγμάτευση τοῦ θέματος. Στὶς ἡμέρες του δὲν εἶχε ἀκόμη δημιουργηθῇ ἡ λεγόμενη οἰκουμενικὴ κίνηση. Ἡ προβληματικὴ τῆς ἦταν ἄγνωστη. Δὲν εἶχε ἀκόμη ἐμφανισθῇ ἡ πολωτικὴ τάση, ποὺ παρατηρεῖται σήμερα, μεταξύ «οἰκουμενιστῶν» καὶ «ἀντιοικουμενιστῶν». Ὁ ἅγιος μιλάει παρεμπιπτόντως γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Στὸ βιβλίο του Ποιμαντικὴ (1), πῶς ἀπαντᾷ;

Ἀπαντᾷ καταφατικά. Ἀπόλυτα, θὰ ἐλέγαμε, καταφατικά. Γιατί δὲν λέγει ἀπλῶς «ἐπιτρέπεται» ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ τὴ λέξη: «ἐπιβάλλεται». Καὶ ἡ λέξη «ἐπιβάλλεται», εἶναι πολὺ πιὸ ἐντονὴ ἀπὸ τὴ λέξη «ἐπιτρέπεται». Ἡ μία ἀφήνει δικαίωμα ἐπιλογῆς, ἡ ἄλλη δὲν ἀφήνει τέτοιο περιθώριο.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος λέγει: «Ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ ἐμμένῃ ἀείποτε (= ὑπὸ τὶς ὁποιοσδήποτε συνθήκες) ἐν ταῖς ἠθικαῖς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀρχαῖς» καὶ σημειώνει ἐμφαντικά: Τὶς ἠθικὲς αὐτὲς ἀρχὲς τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἔχει κανένας δικαίωμα νὰ τὶς παραβαίνει οὔτε «ὀδῆθεν λόγῳ δογματικῶν διαφορῶν».

Ἀναφέρεται εὐλόγα τὸ δικό μας ἐρώτημα: Μποροῦμε λοιπὸν νὰ ἔχουμε σχέσεις μὲ τοὺς ἑτεροδόξους;

Απαντᾷ ὁ ἅγιος: «Αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ ὡς ἀναγόμεναι πρὸς μόνον τὸ κεφάλαιον τῆς πίστεως ἀφίενται ἐλευθερὸν καὶ ἀπρόσβλητον τὸ τῆς ἀγάπης κεφάλαιον τὸ δόγμα δὲν καταπολεμεῖ τὴν ἀγάπην». Δηλαδή ἡ διαφορὰ δόγματος δὲν αἶρει, δὲν καταργεῖ, τὸ χρέος τῆς ἀγάπης. Ἀντίθετα: Ἡ ἀγάπη εἶναι τόσο πλατεῖα ὥστε συγκαταβαίνει «καὶ χαρίζεται» στὸ μὴ δόγμα. «Πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει». Δὲν ἐπιτρέπεται τὸ δόγμα οὔτε νὰ καθιστᾷ τὴν ἀγάπην ἀνενεργό, οὔτε νὰ τὴν ἀλλοιώνει· οὔτε πολὺ, οὔτε στὸ ἐλάχιστο. «Δι' ὃ οὐδ' ἡ τῶν ἑτεροδόξων χωλαίνουσα πίστις δύναται ν' ἀλλοιῶσῃ τὸ πρὸς αὐτοὺς τῆς ἀγάπης συναίσθημα», τὸ χρέος τῆς ἀγάπης.

2. Μερικοὶ σύγχρονοί μας δὲν συμφωνοῦν. Ἔχουν ἄλλη γνώμη. Λένε: Ναι. Ὅφειλουμε νὰ τοὺς ἀγαπᾶμε! Καὶ τοὺς ἀγαπᾶμε! Καὶ προσευχόμεθα γι' αὐτούς! Ὅμως. Ἄλλο ἀγάπη, καὶ ἄλλο ἐπικοινωνία.

Ἡ τοποθέτηση αὐτὴ, τὸν ἅγιο Νεκτάριο δὲν τὸν εὕρισκε σύμφωνο. «Ἡ ἀγάπη, λέγει, οὐδέποτε χάριν δογματικῆς τίνος διαφορᾶς πρέπον νὰ θυσιάζεται». Πόσο κατηγορηματικὸς εἶναι ὁ ἅγιος! Οὔτε «χάριν δογματικῆς τίνος διαφορᾶς!» τὸ χρέος εἶναι ἀπόλυτο.

Ὅμως ἀρκεῖ ἡ προσευχὴ ἀπὸ μακρὰ;

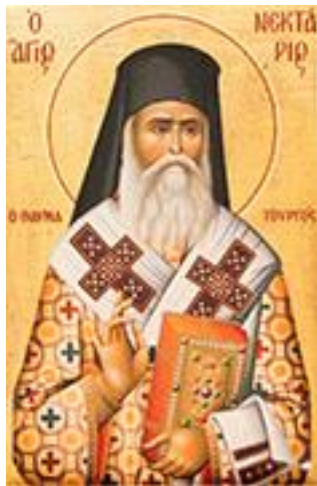
Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀπαντᾷ: Ὁχι. Αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ. Ὅποιος λέγει ὅτι ἡ ἀγάπη μπορεῖ νὰ περιορισθῇ μόνο στὴν προσευχή, κάνει λάθος! Καὶ σὲ ἐπὶ ῥῶσιν, φέρνει σὰν παράδειγμα τὸν Παῦλο. Ἐπισημαίνει ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος προσευχόταν γιὰ τοὺς Ἑβραίους. Καὶ προσευχόταν γιὰ χάριν τους, γιὰ τὴ σωτηρίαν τους, «ἡῤῥετο ἀνάθεμα εἶναι αὐτῶν», ἀλλὰ καὶ ἔκανε τὰ πάντα γιὰ χάριν τους. Πάντοτε ἀπὸ αὐτοὺς ἀρχίζε.

Καὶ ἐπιφέρει: «Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς ἑτεροδόξους ἐπίσκοπος ὁ μὴ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐργαζόμενος, ἀπὸ ψευδοῦς κινεῖται ζήλου καὶ ἐστερημένος ἐστὶν ἀγάπης· διότι ὅπου ἡ ἀγάπη, ἐκεῖ καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, ὁ δὲ ψευδὴς ζήλος καὶ ἡ πεπλανημένη δόξα ἐξελέγχονται ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἀποκροῦνται». Μὲ ἄλλα λόγια, γιὰ τὸν ἅγιο Νεκτάριο, ἐκεῖνοι ποὺ ἀρνοῦνται τὴν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς ἢ σχισματικούς, εἶναι πλανεμένοι καὶ ἔχουν «ζήλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Τί περισσότερο καὶ τί χειρότερο θὰ μπορούσε νὰ εἶχε εἰπεῖ;

3.- Συμπέρασμα: Ὁχι δικό μου (=τοῦ γράφοντος) ἀλλὰ τοῦ ἀγίου Νεκταρίου:

- «Τὰ τῆς πίστεως ζητήματα οὐδ' ὅλως δέον ἐστὶ νὰ μειῶσι τὸ τῆς ἀγάπης συναίσθημα».
- Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν θέλουν ἐπικοινωνία εἶναι «διδάσκαλοι τοῦ μίσους»! Καὶ κατ' ἐπέκταση «μαθηταὶ τοῦ πονηροῦ», δηλαδή τοῦ διαβόλου.
- Ἀπὸ τὴν ἴδια πηγὴ δὲν ἐξέρχεται καὶ γλυκὸ καὶ πικρὸ νερό.
- Ἀπὸ τὴν ἴδια καρδιά δὲν μπορεῖ νὰ βγαίῃ καὶ ἀγάπη καὶ μίσος καὶ πάθος!
- Ὅποιος ἔχει ἀγάπη καὶ διδάσκει τὴν ἀγάπην, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ἀγαπᾷ καὶ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τοὺς αἰρετικούς. Καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ μισῇ. Γιατί τὸ «πλήρωμα τῆς ἀγάπης ἐκδιώκει τὸ μίσος».

Εἶναι θαυμάσιος ὁ ἅγιος Νεκτάριος. Δὲν μιλάει οὔτε γιὰ ἱερεῖς, οὔτε γιὰ λαϊκοὺς. Γιατί αὐτοὶ δὲν ποιμενουν. Αὐτοὶ εἶναι, ἡ συνεργοί-ἐντολοδόχοι (οἱ ἱερεῖς) ἡ ἀπλῶς ὑπηρεσιακὸ προσωπικὸ ποὺ

υποβοηθεῖ τοὺς ποιμένες στὸ ἔργο τους (οἱ λαϊκοί). Ὁ ἐπίσκοπος πρέπει νὰ δίδῃ τὴν κατευθυντήρια ἀρχὴ καὶ νὰ ἐποπτεύῃ τὸν διάλογο καὶ τὴν ἐπικοινωνία.

Συμπέρασμα δικό μου. Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ εἶναι νόμιμο, γιὰ δυὸ λόγους:

- Διότι ὁ, τι ἰσχύει σὰν ἐντολὴ Θεοῦ γιὰ ἕναν ἀρχιερέα, ἰσχύει καὶ γιὰ ὁλόκληρὴν τὴν Ἱεραρχία τῆς Μίας Ἐκκλησίας, ἀφοῦ αὐτὴ ἔχει χρέος μὲ Συνοδικὲς ἀποφάσεις νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τήρησιν τοῦ θεοῦ Νόμου· καί,

- Διότι ὁ ἅγιος Νεκτάριος σὲ ὅ, τι ἔπραττε πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς αἰρετικούς καὶ σχισματικούς, τελικὰ ἀνεφέρετο -ὅπως μαρτυροῦν πολλὰ ἐπιστολὰς του- στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη (2), παρ' ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ὁ ἄμεσος προκαθήμενός του, γιὰ περαιτέρω προώθησιν καὶ ἀξιοποίησιν.

4. Ἄν αὐτὸ ἰσχύει γιὰ τὸν μεμονωμένο ἐπίσκοπο, σὰν χρέος τοῦ ἀπὸ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἡθικοῦ νόμου τοῦ Εὐαγγελίου, πολὺ περισσότερο ἰσχύει γιὰ τὴν Συνόδον τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν στὸ σύνολό της.

Β' 1. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὁμιλῶντας γιὰ τὸ χρέος τοῦ Ἐπισκόπου νὰ μεριμνᾷ νὰ ἔχῃ ἐπικοινωνία μὲ ἀγάπην γιὰ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ σχισματικούς, στὴν προσπάθειά του νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ μὲ τὸν διάλογο στὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀλήθειας, ὑπενθυμίζει μὲ ἔμφασιν ὅτι στὸν τομέα αὐτὸ ἀναπτύσσεται δυὸ εἰδῶν ζῆλος: ὁ ζῆλος «κατ' ἐπίγνωσιν» καὶ ὁ ζῆλος «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Ἡ τοποθέτησιν αὐτὴ τοῦ ἁγίου μας ὑπεχρέωσε νὰ τὴν ἀναζητήσωμε στὰ ἔργα του καὶ νὰ ἰδοῦμε τί ἐννοεῖ. Καὶ πράγματι στὸ βιβλίον του, Γνωθὶ σαυτὸν (3), παραθέτει ὅπως πάντοτε μὲ σαφήνεια, ξεκάθαρα, τὴν ἀπόψιν του.

2. Ἄς ἰδοῦμε λοιπὸν: α', ποῖος εἶναι ὁ «κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής· καὶ β', ποῖος εἶναι ὁ «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής.

α. Ποῖος εἶναι ὁ «κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής;

Ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος:

- Ὁ «κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής, δὲν εἶναι ποτέ, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ποτέ, μειωμένης ὀρθοδόξου αὐτοσυνειδησίας ἄνθρωπος.

- «Εἶναι ἀληθὴς ἐνθους τῆς πίστεώς του λατρευτής· εἶναι ὄντως ὅλος ἀφωσιωμένος τῷ Θεῷ καὶ αὐστηρῶς φυλάττει τὸν νόμον αὐτοῦ· εἶναι τηρητὴς τῶν πατρίων του παραδόσεων».

- «Διακαίεται ὑπὸ τοῦ πόθου πρὸς διάδοσιν τοῦ θεοῦ λόγου, πρὸς στερέωσιν τῆς πίστεως, πρὸς εὐδόωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς μείζονα ἐπίδοσιν τοῦ θεοῦ κληρύγματος, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς».

Ὅμως αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ, τονίζει ὁ ἅγιος Νεκτάριος.

Γιὰ νὰ εἶναι γνήσιος ὁ ζῆλος, ὀφείλει ὁ ζηλωτής νὰ καλλιεργῇ καὶ τὸν ἑσῶ ἄνθρωπον, νὰ εἶναι Χριστὸν εἰκόνα, «ἐραστὴς πασῶν τῶν ἀρετῶν».

Καὶ προσθέτει ὁ ἅγιος. Ὁ ἀληθινὸς ζηλωτής:

- «Δὲν ἀπαυδᾷ, ἐργαζόμενος, δὲν ἀποκάμνει, πονῶν δὲν αἰσθάνεται κάματον, δαπανώμενος δὲν ἐξαντλεῖται, δὲν δυσθυμεῖ· ἀλλ' αἰεὶ ἀκμαῖος καὶ ζωηρός, εὐθυμος καὶ θαρράλεος ὁρμᾷ πρὸς νέαν ἐργασίαν».

- «Πυροῦται ὑπὸ τοῦ ἐνθέου ζήλου του καὶ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα».

Μὲ τί κίνητρο;

«Ὁρμώμενος ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον».

Καὶ γι' αὐτό:

- «Ποιεῖ πάντα μετ' ἀγάπης καὶ αὐταπαρνήσεως».

- «Οὐδὲν πράττει τὸ δυνάμενον νὰ φέρῃ θλίψιν τῷ πλησίον αὐτοῦ»

- «Οὐδὲν ἐξωθεῖ αὐτὸν εἰς παρεκτροπὴν».

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ κατ' ἐπίγνωσιν ζηλωτοῦ εἰσίν: ἀγάπη θερμὴ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, πραότης, ἀνεξιθρησκεία, ἀνεξικακία, εὐεργεσία καὶ εὐγένεια τρόπων».

Εἶναι τύπος ἀληθοῦς χριστιανοῦ.

Συμπέρασμα: Τὸν ἀληθινὸ, τὸν «κατ' ἐπίγνωσιν ζηλωτή», δὲν θὰ τὸν εὕρῃς σὲ τίποτε σκάρτο!

β. Ποῖος εἶναι ὁ «μὴ κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής;

Ὁ «μὴ κατ' ἐπίγνωσιν» ζηλωτής ἔχει, κατὰ τὸν ἅγιό μας, τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά:

- «Πλανᾶται ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ἐνεργείαις αὐτοῦ». Δηλαδή οὔτε σκέπτεται σωστά, οὔτε ἐνεργεῖ σωστά. Εἶναι ἕνας ἄνθρωπος λάθος.

• «Πράττει τὰ ἐνάντια πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ θεοῦ νόμου». Αὐτοχαρακτηρίζεται «ζηλωτῆς» καὶ «φρουρὸς τῶν πατρικῶν παραδόσεων». Προφανῶς, ἀπὸ ὑπερεκτίμηση τῶν ἀπόνεων τοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς του. Χαρακτηρίζει ἄλλους, ἐκείνους ποὺ δὲν συμφωνοῦν μὲ τὶς ἀπόψεις του, «προδότες τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως» καὶ «σὲ δογματικὰ ζητήματα μειοδότες». Ἐπικρίνει. Καὶ κατακρίνει. Χάριν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Δηλαδή;

• «Διαπράττει τὸ κακόν, ὅπως ἐπέλθῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ νοούμενον ἀγαθόν» (= καταντάει ἐσωτερικὰ ἡσούτης).

• Εὐχεται τῷ Θεῷ νὰ ῥίψῃ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ πάντας τοὺς μὴ δεχομένους τὰς ἀρχὰς καὶ πεποθηθεὶς αὐτοῦ». Ἐκφωνοῦν ἐναντίον τοὺς ἀναθέματα!

• «Τὸν μὴ κατ' ἐπίγνωσιν ζηλωτὴν χαρακτηρίζει μῖσος πρὸς τοὺς ἑτεροθρήσκους ἢ ἑτεροδόξους, ὁ φθόνος καὶ ὁ ἐπίμονος θυμὸς, ἡ ἐμπαθὴς ἀντίστασις πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ θεοῦ νόμου (= ἀσφαλῶς αὐτὰ δὲν εἶναι ποτὲ ἐκ Θεοῦ), ἡ παράλογος ἐπιμονὴ ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῶν ἰδίων φρονημάτων (= πλήρης ἑλλειψις ταπεινώσεως), ὁ παράφορος ζήλος πρὸς κατίσχυσιν ἐν πάσι (= θέλει παντοῦ νὰ τοῦ περνάει, νὰ ἔχῃ τὸν τελευταῖο λόγο), ἡ φιλοδοξία, ἡ φιλονικία, ἡ ἔρις καὶ τὸ φιλοτάραχον».

Καὶ συμπεραίνει ὁ ἅγιος Νεκτάριος: «Ὁ μὴ κατ' ἐπίγνωσιν ζηλωτὴς εἶναι ἄνθρωπος ὀλέθριος».

Τὰ αὐτῆρὰ αὐτὰ λόγια τὸν γεμάτου ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης ἀγίου Νεκταρίου, πρέπει νὰ μᾶς προβληματίζουν ὅλους. Καὶ νὰ τὸ ἔχωμε μόνιμο ἐρώτημα μέσα μας: Μήπως ὁ ζήλος μου ἐκτρέπεται μὲ ζῆλον «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» καὶ ἀντὶ καλοῦ προξενεῖ κακὸ; Δοκιμαζέτω ἕκαστος ἑαυτόν. Ἐκαστος τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει.

Γ' 1. Τὰ προλεχθέντα κάνουν νὰ ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα:

• Μήπως ὁ ἅγιος Νεκτάριος εἶχε καταντήσει (ἀπὸ τὴν πολλὴ συναισθηματικὴ ἀγάπη του!) ἀνεδαφικὸς καὶ οὐτοπικός;

• Μήπως δὲν εἶχε τὸν πικρὸ ρεαλισμὸ τῆς δικῆς μας πείρας; Γιατί ἐμεῖς τὸ βλέπομε, ὅτι ὁ διάλογος μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησίαν βαδίζει πρὸς πλήρη ἀποτυχία.

Ὅχι. Ὁ ἅγιος εἶχε μελετήσει καλὰ ὅλα τὰ συναφῆ προβλήματα. Καὶ στὸ βιβλίον του, Περὶ τῶν αἰτίων τοῦ σχίσματος (4) καθιερώνει ἀρχές, ποὺ σήμερα γιὰ τοὺς διαλόγους εἶναι καταστατικῆς ἀξίας. Ἄς τις ἰδοῦμε:

Λέγει ὁ ἅγιος Νεκτάριος: «Οἱ ὅροι τῆς ἐνώσεως (μεταξὺ Ὁρθοδόξιας καὶ Λατινικῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας) εἶναι τοιοῦτοι, ὥστε καθιστῶσι τὴν ζητουμένην ἑνωσιν ἀδύνατον· διότι δὲν ἔχουσι οὐδὲν σημεῖον συναντήσεως, ζητοῦσι δὲ ἑκάτερα (τὰ μέρη) παρὰ τῆς ἐτέρας (Ἐκκλησίας), οὔτε πλεῖον οὔτε ἔλαττον, τὴν ἀρνήσιν ἑαυτῆς, ἀρνήσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐμεῖς ζητοῦμε νὰ ἀρνηθοῦν οἱ καθολικοὶ τὸ πρωτεῖο, τὸ ἀλάθητο, τὸ Filioque. Ὅμως ἐπάνω στὰ δόγματα αὐτὰ στηρίζεται ὁλόκληρη ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἄν τὰ ἀρνηθοῦν, ἀρνοῦνται τὴν Ἐκκλησίαν τοὺς ἐκ θεμελίων· κάτι ποὺ εἶναι γι' αὐτοὺς πολὺ δύσκολο, ἂν μὴ καὶ ἀδύνατο!

Ὅμοιως ἐκεῖνοι ζητοῦν ἀπὸ ἐμᾶς νὰ δεχθoῦμε τὸ πρωτεῖο καὶ τὸ ἀλάθητο. Ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς, ἂν τὰ δεχθoῦμε αὐτὰ, ἀρνούμεθα ἐκ θεμελίων τὴν Ἐκκλησίαν μας, ποὺ στηρίζεται στὴν Συνοδικότητα. Ἄρα καὶ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνεῃ! Πρὸς τί λοιπὸν ὁ διάλογος.

2. Καὶ προχωρεῖ ὁ ἅγιος σὲ μία ἀκόμη, καταστατικῆς σπουδαιότητος, διατύπωση. Λέγει:

«Ἐν ὅσῳ τὰ μὲν κύρια αἰτία τοῦ χωρισμοῦ μένουσι τὰ αὐτά, αἱ δὲ Ἐκκλησίαι ἀντέχονται τῶν ἑαυτῶν, ἡ ἑνωσις εἶναι ἀδύνατος· ἵνα θεμελιωθῇ αὕτη, πρέπει νὰ στηρίξηται ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν (δηλ. νὰ ἔχουν τὰ δυὸ μέρη ἀποδεχθῇ τὶς αὐτὲς θεμελιώδεις ἀρχές)· ἄλλως «πᾶς πόνος μάταιος».

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀγίου ἰσχύουν ad hoc γιὰ τὸν διάλογο μὲ τοὺς Καθολικοὺς.

Ἀσφαλῶς, τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ τὸν διάλογο μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους. Ἄν οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι μένουν στὴν ἐκκλησιαστικὴ τους ταυτότητα, νὰ ἀρνοῦνται τὴν Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος, δὲν εἶναι «πᾶς πόνος μάταιος»;

3. Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ δημιουργεῖται εὐλόγα τὸ ἐρώτημα: Ἄν οἱ ἑτερόδοξοι ἐμμένουν στὴν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας τους, καὶ συνεπῶς, φαίνεται ὁλοκάθαρα ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὅτι «πᾶς πόνος μάταιος», τί λόγος ὑπάρξεως ἔχουν οἱ διάλογοι καὶ οἱ ἐπικοινωνίες μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, αἰρετικούς καὶ σχισματικούς;

Ἀσφαλῶς, θὰ ἔπρεπε ὁ ἅγιος Νεκτάριος νὰ ἔλεγε: Λάθος. Συγγνώμη, ἂν εἶπα κάπου ἄλλοῦ στὰ βιβλία μου κάτι διαφορετικό. Ὅμως δὲν τὸ λέγει.

Τί λέγει;

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος λέγει: «Ἔστι λίαν πιθανὸν νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν (ὁ ἐπίσκοπος ὁ διαχειριζόμενος τὸν διάλογον) καὶ τὴν ἐξ ἐσφαλμένης περιωπῆς κρίνουσαν δογματικὸν τί ζήτημα ἐτερόδοξον ἐκκλησίαν» (5).

Δηλαδή ὁ ἅγιος Νεκτάριος λέγει:

Ὅσο καὶ ἂν φαίνεται «ἀδύνατον» καὶ «πόνος μάταιος», «ἔστι λίαν πιθανόν». Ἔτσι δὲν ξεκινᾷε κάθε ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς; Ὑπάρχει ποτὲ σιγουριά γιὰ τὸ ἀποτελεσματικόν;

Ὁ διάλογος ἔχει ἓνα σκοπὸ. Νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐτερόδοξον ἢ σχισματικὴν «ἐκκλησίαν», νὰ καταλάβῃ τὸ λάθος της. Γιατί μόνο τότε μπορεῖ, ὑπάρχει πιθανότητα, νὰ ἐπανεέλθῃ στὴν Ὁρθοδοξία καὶ στὴν σωτηρία (ἀφοῦ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ Μία Ἐκκλησία), ὄχι ἓνα ἄτομο μόνο, ἀλλὰ ἓνα σύνολο, μία ὁλόκληρη «Ἐκκλησία».

Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπέρτατος στόχος κάθε ποιμαντικῆς: Νὰ ἐλκύσῃ σύνολα. Σύνολα μεγάλα.

Ὁ στόχος τοῦ ἁγίου Νεκταρίου εἶναι καθαρὰ ποιμαντικὸς. Ἀφορᾷ στὴν σωτηρία. Ὁ ἐπίσκοπος, ἡ Ἐκκλησία, ἐργάζεται μόνο γιὰ τὴν σωτηρία. Ὅχι γιὰ τὰ ὅποια σχέδια.

Συμπέρασμα

Ἡ ἐργασία τῶν ἀτόμων καὶ τῆς Ἐκκλησίας (=τῶν ποιμένων) γιὰ τὴν σωτηρία, εἶναι κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο ἓνας πόλεμος. Ἀνέκαθεν στοὺς πολέμους ἐφάρμοζαν μία τέχνη, ποὺ λέγεται στρατηγική. Ἡ στρατηγικὴ εἶναι μία μεθόδευση ἐνεργειῶν. Ἡ καλὴ μεθόδευση ἐνεργειῶν ἔδωκε σὲ στρατηγούς περιφανεῖς νίκες. Ἡ κακὴ, ἔγινε ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν κοσμοκρατορίες.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ. Χρειαζόμαστε στρατηγικὴν καλὴν μεθόδευση.

Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἰωάννης «πλήρης ὢν τῆς ἀγάπης, πλήρης γέγονε καὶ τῆς θεολογίας».

Καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἄνευ ὁρων, ὁρίων καὶ προϋποθέσεων ἀγάπης καὶ καλωσύνης, μὲ τὴν σιγουριά τῆς ἀγάπης καὶ τῆς γνώσης τῆς ἀγίας Ὁρθοδόξου Πίστεως, θεωροῦσε χρέος τοῦ νὰ ἔχῃ ἐπικοινωνία μὲ αἰρετικούς καὶ σχισματικούς· ποθῶντας καὶ ἐπιδιώκοντας τὴν σωτηρία τους.

Εἶχε σωστὸ κριτήριον. Καὶ σωστὸ μέτρο. Καὶ ἔγινε τύπος Ὁρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραξίας.

1. - Βλ. Ἀγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Μάθημα Ποιμαντικῆς, Θεσσαλονίκη 1974 (3), σ. 192, ἀπ' ὅπου καὶ τὰ ἐν συνεχείᾳ παραθέματα.

2. - Βλ. Θεόκλητου μοναχοῦ Διονυσιάτου. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος Αἰγίνης, σ. 329 κ.έ.

3. - Βλ. Νεκταρίου Κεφαλᾶ, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Τὸ γινῶθι σαυτὸν ἤτοι μελέται θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ «...» Ἀθῆναι 1962 (2) (Κεφάλαιον Ζ', παράγραφος 36), σσ. 135-136, ἀπ' ὅπου & τὰ συνέχεια παραθέματα.

4. - Βλ. Ἀγίου Νεκταρίου, Μελέτῃ ἱστορικῇ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ Σχίσματος [...], τόμος Α', Ἀθῆναι 1998 (2), σσ. 28-29, ἀπ' ὅπου καὶ τὰ ἐν συνεχείᾳ παραθέματα.

5. - Βλ. Ἀγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Μάθημα Ποιμαντικῆς, ὁ.π., σ. 192